

PREDATIE OP *PHYSELLA ACUTA* DOOR STELTKLUTEN IN ISRAËL

door

Henk K. Mienis

De katoenvelden van mijn woonplaats kibboets Netzer Sereni in Israël bevinden zich ten oosten van het stadje Ramla. De grond bestaat daar uit zware alluviale klei, die door een naburige cement-fabriek benut wordt bij het vervaardigen van cement. Hierdoor zijn grote kleigroeven ontstaan die 's winters tijdens hevige regenval ten dele of in uitzonderlijke gevallen zelfs geheel onderlopen. Door de samenstelling van de klei zakt het water nabij niet weg in de grond en daalt de waterspiegel alleen maar door evaporatie.

De grootste ondergelopen groeve, met een huidige oppervlakte van 11.2 ha en een maximale diepte van 14 m grenst aan een van de katoenvelden waar ik reeds 25 jaar verantwoordelijk ben voor de integrale bescherming van de gewassen. Ik heb dan ook de mogelijkheid om de veranderingen die plaatsvinden in de ondergelopen groeve op de voet te volgen.

In het voorjaar van 1993 trad een plotselinge verandering op in de samenstelling van de flora en fauna van dit waterbekken.

De ondiepe plaatsen waren geheel overwoekerd met een waterplant, die ik daar nog nooit eerder gezien had: het Afrikaans nimfkruid *Najas delilei* (zie voor een discussie betreffende de identiteit van dit nimfkruid: Feinbrun Dothan, 1991). Van deze plant is het bekend dat zaden door watervogels in het bijzonder eenden, niet alleen verspreid worden, maar dat *Najas* zaad zelfs grotere kiemkracht vertoont wanneer het de tocht gemaakt heeft door het spijsverteringsorgaan van een eend (Agami & Waisel, 1986).

Tesamen met het nimfkruid verscheen ook in zeer grote aantallende puntige blaashoren *Physella acuta* (Draparnaud, 1806). Ook van deze zoetwaterslak is het bekend dat zij gemakkelijk door watervogels verspreid wordt.

Tijdens de heel geleidelijke afname van de waterspiegel in de tweede helft van het voorjaar en de zomer ontstonden langs de oevers lagune-achtige biotopen waarin het nimfkruid en de blaashorens welig tierden. Van de puntige blaashoren werden zelfs meer dan duizend exemplaren per vierkante meter geteld.

Deze lagunes veranderden bijna dagelijks van vorm en grootte en werden intensief bezocht door in de nabijheid broedende steltkluten *Himantopus himantopus* met hun kroost. Daar de steltkluit bijna de enige vogel was die in dit biotoop foerageerde, leverde het verzamelen van uitwerpselen geen enkel probleem op. Een studie van de inhoud van deze faeces leverde het bewijs dat de steltkluit enorme hoeveelheden blaashorens eet. Deze waarneming bevestigt de observaties van Dostine & Morton (1989) die tot de conclusie kwamen dat steltkluten in Noord-Australië zich ook voornamelijk met zoetwaterslakken voeden (tot ruim 82% van het drooggewicht van het voedsel).

Summary

Predation on *Physella acuta* (Draparnaud, 1805) carried out by the Black-winged stilt *Himantopus himantopus* is reported from submerged slay-pits near Ramla, Israel.

Literatuur

- Agami, M. & Y. Waisel, 1986. Theroleaf mallard ducks (*Anas platyrhynchos*) in distribution and germination of seeds of the submerged hydrophyte *Najas marinus* L. *Oecologia* (Berlin), 68: 473-475
- Dostine, P.L. & S.R. Morton, 1989. Food of the Black-winged stilt *Himantopus himantopus* in the Alligator Rivers Region, Northern Territory. *Emu*, 89: 250-253.
- Feibrun-Dothan, N., 1991. Contributions to the flora of Israel and Sinai. VII. Does *Najas marina* occur in the Flora Palaestina area? *Israel J. Botany*, 40: 237-238

Adres van de schrijver:

National Mollusc Collection, Berman Building,
Dept. Evolution, Systematics & Ecology,
Hebrew University, 91904 Jerusalem, Israel

